

og hvor Diemedet saa at sige er, at den paa-gjældende Husmand selv skal dyrke Jorden med Spaden, ser jeg ikke, hvorledes der skal kunne føres Kontrol med, at Aaenat benyttes i Overensstemmelse med det paatænkte eller forudsatte Diemed. Jeg maa nu yderligere gjøre opmærksom paa, at den Vagt, som Lovforslaget vilde kunne faae ved at paafalde Arbejderkommissionen som Støtte, formindskes ikke saa lidt, naar man ser den Betænkkelighed og den Forbeholdenhed, hvormed Kommissionen har udtalt sig. For det Første er det ikke Kommissionen i dens Helhed, men kun dens Flertal. Lo af Medlemmerne have tiltraadt et Forslag om Oprettelse af Aaenekasser, som kunne støttes af Staten, og et tredie Medlem, Kommissionens Viceformand, har slet ikke villet deltage i Indstillingen. De, der deltage i denne, udtale sig endda temmelig forbeholdent, og man kan uden stor Vanfælighed læse en Del Betænkkeligheder mellem Linierne. I saa Henseende lægger jeg ikke saa lidt Vægt paa, at der ikke om dette Punkt foreligger noget egentlig udarbejdet Forslag, saaledes som ellers i Kommissionens Betænkning paa de Omraader, hvor man er kommen til fuld Klarhed; men det siger: „Til nærmere Forstaaelse af den Tanke, der har foresvævet Flertallet, fremsættes nedenstaaende Forslag til Regler for de omhandlede Udlaan, under fornødent Forbehold fra de enkelte Medlemmers Side med Hensyn til flere af Enkeltlederne“. Jeg tror, det er saa sværende, saa vagt, at det ikke er nogen meget stærk Støtte for Forslaget, man faar derved, især naar man kommer med Forslag, der i væsentlige Punkter afvige fra, hvad her er foreslaaet. Et Forslaget vilde kunne gjøre Gavn og en Del Godt, kunde det ikke falde mig ind at benegte; men det er dog ikke derfor givet, at det er et Forslag, som ubetinget bør gennemføres. Vi have endnu i Aften behandlet et andet Forslag, der gik ud paa, at Staten skulde bevilge 300,000 Kr. Der er ingen Tvivl om, at det kan bringe Gavn, men desuagtet blev der fra flere Sider reist Indvending imod at gaa ind derpaa. Den Omstændighed, at der kan stiftes Gavn, er jo aabenbart heller ikke tilstrækkelig; men der maa paavises yderligere Grunde for at give netop denne særlige Hjælp, give den denne særlige Begrænsning til en enkelt Klasse af Samfundsmedlemmer. Det siges ganske vist i Arbejderkommissionens Betænkning, at Rentefoden skal sættes til 4 pCt., „ikke mindre, for ikke delvis at gjøre det til en Gave, men heller ikke mere, i Henhold til Diemedet“. Jeg maa imidlertid fastholde, at en Rentefod af 4 pCt. for de her omhandlede Aaen alligevel indeholder en Gave, og dette fremgaar ogsaa af selve Lovforslaget, som jo gaar ud fra, at der bliver Tab ved Aaenene, og at Staten da delvis skal dække disse Tab. Jeg vil ikke ubetinget sige, at denne Fremgangsmaade er absolut

urigtig, men jeg mener dog, at det giver Vidnesbyrd om, at man ikke sætter Renten saaledes som i private frivillige Kontraktforhold, hvor den til-lige skal dække Risikoen og Administrationsomkostningerne, hvad jo er Tilfældet ved Kreditforeningslaan. Der er altsaa her Tale om en Gave, den kan blive større eller mindre, og dens Størrelse er aldeles ubestemmelig, idet det for en Del beror paa, hvorledes Afdragene paa Aaenene senere indgaa; men netop fordi her er Tale om at yde en saadan Gave, tror jeg, at der maa kunne paaberaabes andre og vægtigere Grunde end dem, der ere komne frem, for i Diebløkket at give en saadan Gave til en enkelt, bestemt begrænset Klasse.

Sage: Det er kun nogle faa Bemærkninger, jeg vil fremkomme med til det ærede Medlem for Ribe Amts 3die Valgkreds (Bust), som var i det Tilfælde, at han ikke havde forstaaet et eneste Ord af, hvad jeg før sagde. (Bust: Maa jeg bede om Ordet.) Han tog nemlig hver enkelt Sætning af, hvad jeg havde sagt, for og sagde: Det forstaaer jeg ikke. Jeg skal dog være tilfreds, hvis det ærede Medlem blot har forstaaet, hvad han selv sagde. Hans Begyndelse og Ende var jo, at Kapitalen maa ikke oppispe Arbejderne, og det var egentlig den Grundbetragtning, der skulde gjøres gjældende mod min Indvending, der jo ikke var rettet imod at yde Statshjælp til de mindre bemidlede Husmand, ja, maaske endog saa gaa videre, men kun rettet imod at gjøre det i den direkte Form, her er foreslaaet. Det var som sagt derimod, at alle mine Indvendinger vare rettede, og jeg endte udtryffeligt med at sige, at jeg kunde gaa med til, at Staten hjalp Kreditforeninger og Sparekasser til at virke i det ovennævnte Diemed. Mine Indvendinger vare altsaa ikke rettede imod, at Staten overhovedet gjorde Noget paa dette Omraade, og det gjør mig ondt, at det ærede Medlem saa daarligt har opfattet mig. Jeg vil staa mig til No med, hvis det ærede Medlem ved sin Udtalelse om, at Kapitalen oppispe Arbejdet, mente det Samme, der bestandig kommer frem og bruges som Argument mod Kapitalens frie Kjørelse, thi saa veed jeg, hvad han har ment. Jeg tror vel, at der i saa Henseende er en Frygt til Stede, men jeg har ikke Frygt for Socialismen; jeg ønsker tværtimod, at den maa komme med befrugtende Tanker, men Petroleum o. s. v. sværmer jeg naturligvis ikke for. Den Betragtning, at Kapitalen oppispe Arbejdet, kan jeg, naar den fremsættes saa ubestemt og vagt, som den aabenbart fremsættes, hver Gang den er fremkommen, og som den ogsaa er bleven fremsat af det ærede Medlem, ikke tillægge nogen videre Værd. Jeg tror tværtimod, at Kapitalen ved at vore netop nærer Arbejdet, og jeg tror ikke, at nogen økonomisk Skole, ikke en Gang den socialistiske, vil benegte, at det, der nærer Arbejdet, er Kapitalen. En anden